

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter sponsalia mutuo consensu dissolui possint. Pun. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

si Principi legitimum, uti ex communi sententia docent Co-
uaruu. 4. decret. 2. part. cap. 8. §. 5. num. 12. Molin. lib. 2. de primo-
gen. cap. 7. num. 40. Matienzo lib. 5. recopilat. 8. leg. 6. gloss. 8.
numero 19. ex lege Gallus. §. institutus ff. de liberis & posthum.
Item votum factum ab Episcopo ingrediendi religionem,
si Pontifex dispensauerit validum est, ut diximus ex communi
sententia tract. de voto. Item litigantes super beneficio licite
participatur de pensione concedenda, si Pontifex permiserit.

8. Notarum dixisti Pontifex solitus sit dispensare, adsit-
que legitima causa dispensationis, nam si Pontifex non solet
dispensationem concedere, merito impossibilis reputari debet
conditio, si vero causa dispensandi non adit, turpis repu-
tanda est. Quo sensu intelligenda sunt lex 1. lex stipulatio
& lex continentur in contrarium adductae; Ad legem inter
stipulantes dico stipulationem rei factae, publicae, homo-
minialis liberi relatae in tempus, quo res facta fiat profana,
& publica priuata, & homo liber seruus, esse nullam, quia est
conditio iniuriis, & tristis derogans dignitati, & statum
hominis liberi, rei factae, & publicae, similis autem conditio
potius timenda, quam expectanda est, lege cum tale in ini-
ria ff. de conditio. & demonstrat. Ad rationem, qua mouet
Henric. concedo praedictam conditionem per se, & seclu-
so pacto esse minus honestam, nego tamen esse inhonestam;
aut turpem. Postea autem mutua contrahentium obligatio
honestissima est. Neque obest lex si stipuletur, quae intelligi de-
bet de promissione absoluta, non conditionata; in qua non
ex primatur ea conditio, si Principes voluerit dispensare, nam
eo casu regulanda est stipulatio secundum tempus praesens,
& cum eo tempore sint inhabiles ad contrahendum, pro-
missio nulla est. Neque refert dicere subintelligi praedictam
conditionem, quia cum sit extrinseca contractui, & aliena
a iure, nequit subintelligi, sed oportet exprimi ex
lege conditiones extrinsecas, ff. de condition. & demonstrat.
Alias absolute contrahentes in gradu prohibito non incur-
rent excommunicationem latam in Clementina unica
de sanguinis, sicut non incurrit, cum exprimum condi-
tionem, si Pontifex dispensare voluerit. Atque ita tradunt
Gloss. capite 1. §. ille verò de sponsalibus in 6. Coaruu. 4. de-
cret. 2. parte capite 3. initio numero 7. Gutier. libro 1. canon.
quarta capite 22. numero 17. Sanchez libro 5. de matrimo-
n. disp. 5. q. 3. n. 26. Rota apud Seraphium decisi. 1156. Basil.
Ponce lib. 3. de matr. cap. 1 §. n. 7. & libro 12. cap. 7. n. 1. Riccius
prae decisi. 48. aduersus Gutier. canon. q. lib. 1. cap. 22. n. 24.
& de matr. cap. 78. num. 4.

9. Secunda difficultas. An quilibet ex his contrahenti-
bus ante & post impetratam dispensationem resilire possit
altero invito? Affirmat Gutier. lib. 1. can. quae. capite 22. nu-
mero 17. & sequentibus, & de matrim. cap. 78. num. 1. & 2. Ma-
nuel. Rota. 1. sum. cap. 2. 4. num. 9. Mouentur ex eo quod
praedictus consensus est longe debilius, quam consensus im-
puberum, qui reuocari potest pubertate adpeta. Ergo etiam
si libitum impedimento per dispensationem reuocari poterit
praedictus consensus inhabilitum. Ergo a fortiori poterit reuo-
cari si ante impedimento, cum nullibi cautum sit contrarium,
sicut est in impuberibus, qui durante impubertate impediuntur
a reuocatione, ne passim contrahant, & reuocent.

10. Sed oppositum omnino tenendum est, nemini ex
his contrahentibus licitum esse resilire, neque ante, nec post
impetratam dispensationem: sic tradit Sanch. lib. 5. de matr.
disp. 5. num. 13. Rota apud Seraphim. decisi. 724. num. 17. & de-
cisi. 8. num. 10. & decisi. 1157. num. 4. Basil. Ponce lib. 3. de ma-
trim. capite 13. numero 2. Ratio est manifesta; contrahen-
tes sub conditione sibi iniuncte obligantur ad rem promissam
non absolute, sed dependente a conditione: at si pro libito
voluerit resilire postea ab obligatione, sibi iniuncte obligati
non essent. Neque obstat quod impuberes obligentur, &
postea pubertate resilire possint, quia id non iure naturae, sed
in reo artatis a iure positio concessum est, quod durante im-
pubertate non permittitur.

11. Tertia difficultas. An conditio adueniente, sub qua
contrahentes obligantur sint vera sponsalia abque nouo con-
sensu? Certum est ante impletam conditionem sponsalia non
esse, quia non est obligatio absoluta, & directa matrimonij,
quod necessarium ad sponsalium valorem, ex quibus oritur
impedimentum publicae honestatis requiritur, vt deciditur
in cap. 1. de sponsalibus in 6. Post conditionem impletam affirmat
Henric. lib. 12. de matr. capite 13. in fine. Angles florib. 1. parte
quasi. 2. de consensu conuentionato, art. unico, sub. 3. & quasi. 12.
de impedimento disparis cultus, sub. 2. nouum consensum ne-
cessarium esse, vt praedictus contractus sponsalium obligatio-
nem constituat, eo quod consensus antecessus, citus ab
impediente inhabilis est, ergo tractus temporis conualescere
non potest. Sed oppositum omnino tenendum est cum Sanch.
lib. 5. de matr. disp. 5. num. 24. Basilio Ponce lib. 3. cap. 14. n. 7. Coninch.
disp. 2. q. dub. 1. num. 1. Ratio est, quia obligatio conditiona-
lis postea conditione transiit in absolutam, & licet illa obliga-
tio fiat a personis inhabilibus, & impeditis, sed non qua-
rentis inhabiles, & impediti sunt, quia non sit pro tem-
pore, de Castro. Sum. Mor. part. V.

port, quo sunt inhabiles, sed pro tempore quo habiles sunt
futuri, quippe consensus est fieri tempore habili, quod in
tempus habile refertur, sicut e contra censetur fieri tempore
inhabili, quod refertur in tempus inhabile.

12. Quarta difficultas. An promittens confanguineae
matrimonium sub praedicta conditione, si Pontifex dispensa-
uerit, teneatur dispensationem procurare? Affirmat Tabiena
verbo sponsalia quae. 8. num. 9. Armillanum. 1. Petr. de Le-
desim. de matr. quae. 4. art. 5. sub. 2. quos refert, & sequitur
Sanch. lib. 5. de matr. disp. 5. quae. 6. num. 36. Ducuntur, quia
matrimonium illud promissum perfici non potest abique dis-
pensatione. Ergo promittens matrimonium, tacite promittit
quae ad illius confectionem necessaria sunt.

Sed verius est nullam esse obligationem procurandi dis-
pensationem, tamen sub praedicta promissione matrimonij
virginem violasset, sicut docuit Nauar. lib. 4. consil. vii. de spon-
sal. consil. 2. §. in prima edit. (licet in 2. edit. vii. de consanguinitate.
consil. 5. limitauerit sententiam, casu quo virgo violata sit.)
Coninch. disp. 2. q. dub. 2. num. 35. Mouetur, quia positio quod
dispensationem procurare non promittis, non potes ad illam
procurandam obligari, nisi quatenus te obligasti ad contrahen-
dum matrimonium: at ad contrahendum matrimonium non
te obligasti absolute, sed posita dispensatione. Quam tamen
non promissisti, ergo illam procurare non es obligatus. Sicut
cum promittis matrimonium sub conditione, si pater conuen-
tatur, non obinde teneris consensum patris procurare, procuret
autem ille cuius interest. Si tamen cum promissisti puella ma-
trimonium, dixeris facile te posse dispensationem impetrare,
& sub ea spe puella dehorationi consensit, teneris sine dubio
dispensationem procurare, quia eo casu tacite, vel potius ex-
presse eam procuracionem promissisti, vt bene notauit Con-
inch. dicto dub. 2. num. 35. Non tamen videris obligatus eius
sumptibus eam impetrare dispensationem, nisi ad id te obli-
gaueris expresse, quia negotium commune est, & consequen-
ter sumptus communes esse debent, vt dixit Sanch. dicto lib. 5.
disp. 5. num. 37. nec dissentit Coninch. loc. cit.

PUNCTVM XVII.

Qualiter sponsalia mutuo consensu dissolui
possint?

- 1 Sponsalia multipliciter dissolui possunt,
- 2 Dissoluantur ex mutuo consensu,
- 3 Satisfit, qui subdum obiectiõibus,
- 4 Supradicta doctrina intelligitur, etiam si iuramento sponsalia confirmata sint,
- 5 Impuberes sponsalia contrahentes resilire non possunt, quous-
que pubertatem attingant,
- 6 Si pubes cum impubere contraxerit, puberi non permittitur re-
silire,
- 7 Si parentes pro filijs impuberibus sponsalia contrahant, filijs
non est datum resilire, quousque puberes sint,
- 8 Negant plures resilire posse impuberes, si sponsalia iurauerunt,
- 9 Verius est oppositum.

1. Hucusque egimus de sponsalium natura, nunc de il-
lorum dissolutione agendum est. Sponsalia namque
cum non sint sacramentum, sed via ad sacramentum mat-
rimonij suscipiendum, possunt sicut & alij contractus variis mo-
dis dissolui.

2. Primum, & praecipue dissoluantur ex mutuo contrahen-
tium consensu, ex Textu in cap. 2. de sponsalibus, vbi Inno-
cent. inquit, Videtur quod inlar eorum qui societatem inter-
posita fide contrahunt, & postea eandem sibi remittunt, hoc
possit in patientia tolerari. Res enim per quascunque causas
nascitur per eas dissolui potest, si solubilis est, vt est regula
iuris, & cap. omnis res. 27. quae. 2. & obligationes quae con-
sensu contrahuntur, contraria voluntate dissoluantur. §. ult.
instit. quib. mod. oblig. tollunt. Debet autem huiusmodi remissio
sponte fieri non coacte, alias nulla erit. Item debet esse alteri
nota, & ab eo acceptata. Non enim dissentiens liber ab obli-
gatione esse potest, quousque eius dissentis alteri gratus sit, vt
bene notauit Basil. Ponce lib. 12. de spons. cap. 9. n. 1. ex omnium
sententia.

3. Neque his obest, quod in praedicto cap. 2. de sponsalibus
dicatur eos qui de matrimonio contrahendo fidem dederunt
admonendos esse, vt praestitam fidem seruent. Si autem se ad-
uicem admittente noluerint, ne forte inde deterius contingat
esse in patientia tolerandum. Si igitur haec dissolutio patienter
toleranda est, iure ipso nequit fieri, alias monendi non es-
sent, vt fidem praestitam seruent, si nullam illius seruandae
obligationem habent, sicut ponderauit Ioann. Andr. cap. de il-
lis num. 1. in fine de sponsalibus. Lancello. instit. iuris Canonici. lib. 1.
tit. de sponsalibus. verbo, tolerari. Non inquam obest, nam vt tra-
dit Innocent. Hostiens. Henric. & alij plures apud Sanch.
lib. 5. de sponsalibus. cap. 12. n. 2. & Gutier. cap. 24. de matr. 1.

